

קְרָצוּ וְכוּ' לִישָׁנָא דְקִטְלָא הוּא, ולפי שלא גמר את כל השחיטה נקט 'קְרָצוּ' ולא 'שחטו' (תוס' ישנים), ובא לרמז שאין חיסרון בכך שכהן הדיוט גומר את השחיטה המוטלת על הכהן הגדול, כיון שהכהן הגדול כבר הרג את הבהמה בשחיטת רוב הסימנים, ואין 'שם שחיטה' על החיתוך שלאחר מכן, ואף לדעת הסוברים ששחיטה נפסלת ב'מיעוט בתרא' [היינו שאירע פסול בשחיטה לאחר שחיתת רוב הסימנים, ראה רש"י חולין (ל, ב ו-לב, א), וראה תבואות שור (כג, ט), שהוא מדאורייתא], זה רק כשחל פסול בעצם מעשה השחיטה, כגון ששהה או החליד, ונפסלה השחיטה למפרע (אבני נזר י"ד ז).

[וכאן אין לפסול את השחיטה משום 'שהייה במיעוט בתרא', שפסול זה אינו שייך כאשר אדם אחר שוחט את מיעוט הסימנים (ראה דרישה י"ד כג, ד, ו"ש"ך שם, כז, ומנחת אברהם), או משום שהכהן השני היה מזדרז לסיים את חיתוך מיעוט הסימנים לפני 'שיעור שהייה' (ברכת אברהם חולין כט, א. וראה תוס' להלן לג, א ד"ה למה)].

קְדַמְתָּרְגַם רַב יוֹסֵף וְכוּ'. אין הפירוש שהוא עצמו תרגם את הפסוק, שהרי יונתן בן עוזיאל הוא שתרגם את הנביאים, אלא שהיה בקי בתרגום זה (רש"י קידושין יג, א), וידע מהו הנוסח הנכון בו (תוס' ב"ק ג, ב, ע"פ מהר"ם שם). והטעם שהיה בקי בתרגום, יש שביאר, משום שהיה סגי נהור ולא היה יכול ללמוד בפיו דברים שבכתב, ש'אי אתה רשאי לאמרם בעל פה', וכשאומרם את הדברים בלשון תרגום ולא בלשון הקודש שבה נכתבו, אין עוברים על האיסור [שגם בנ"ך נאמר איסור זה (רבונו גרושום תמורה יד, ב, אך ראה תוס' שם)]. או שאגב שהיה בקי בתרגום התורה, היה בקי גם בתרגום נ"ך (חות יאיר קעה) [ריטב"א קידושין שם ולהלן ע. א. אך תוס' ב"ק שם כתבו, שבדואי הותר לו ללמוד בעל פה, משום 'עט לעשות לה' הפרו תורתך)].

קְרָצוּ בְכֶמָה - שאמנם הדבר ברור שכהן גדול אינו יכול לשחוט פחות מרוב שני סימנים, כדי שסיום השחיטה של הממורק לא יחשב 'עבודה באחד' [וכעין המבואר להלן בגמ'], אך הסתפקה הגמ' שמא עליו לשחוט את הסימנים כולם, והממורק אינו חותך אלא את הוורידים כדי שיצא כל הדם [שבקרנות הדין מוסכם שצריכים לחותכם] (גבורת ארי; שפת אמת).

בְּרֹב שָׁנִים - הכשר שחיטה בצמצום (רש"י), שנשחטו יתר על חצי הסימנים אפילו כחוט השערה (רשב"א חולין כט, א, ע"פ תורת כהנים שמיני י, יב, ז). אכן, בשאר שחיטות, יש סוברים שצריך השוחט לשחוט לכתחילה רוב גמור הניכר לעינים בקלות (ראה פרי חדש י"ד כג, א. וראה תוס' להלן לג, א ד"ה למה). ■ להלכה, שחיטה כשרה ברוב שני סימנים, אפילו בשיעור חוט השערה (ש"ע שם, א, וראה שם, ובנושאי כלים שם, הדין לכתחילה).

יָכוֹל יְהֵא פְסוּל מְדַרְבְּנָן - כיון ששחיטה בקדשים נועדה כדי לקבל את הדם בשביל לזרוקו על המזבח (רש"י), ומשום כך היה מקום לומר שמדרבנן יהא אסור להשאיר את מיעוט הסימנים שלמים. ולשון הגמ' 'פסול' הוא לאו דוקא, שלא יתכן שיצרינו חכמים לשחוט קרבן אחר במקומו, שהרי זו מלאכה האסורה מדאורייתא ביום הכיפורים (מרומי שדה).

מה בגדי זָהָב שְׂאִין כֶּהֱן נִכְנָס בְּהֶן לִפְנֵי וְלִפְנֵים, שאמנם יש טעם לכך שאין נכנסים לפנים בבגדי זהב משום 'שאיין קטגור נעשה סניגור, אך היא הונתנת שיש מעלה לבגדי לבן על בגדי זהב (ריטב"א).

מַה לְבִגְדֵי זָהָב שֶׁכֵּן כִּפְרָתָן מְרֻבָּה - שלובשם בכל ימות השנה, ועוד, שגם ביום הכיפורים מקריב בהם קרבנות המכפרים על שאר העוונות, מה שאין כן בגדי לבן, שאינו לובשם אלא ביום הכיפורים, ואינו מכפר בהם אלא על טומאת מקדש וקדשיו. ואין לשאול מהיודי שמתוודה בבגדי לבן על שיעיר המשתלח המכפר על כל העוונות, שכן אינו נחשב עבודה כעבודת הקרבנות (שיח יצחק, ע"פ גירסת רש"י שלפנינו, וראה תוס' ישנים).

וְרָחֵץ וְכוּ' הָאֵי בְטָבִילָה כְּתִיב, שאף שתיבת 'ורחץ' יכולה להתפרש קידוש ידים ורגלים, וכלשון הכתובים בכמה מקומות, אך לשון 'בשרו' משמעותה טבילת כל הגוף (רש"י ושיח יצחק בביאור דבריו).

מַה קִּדּוּשׁ בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ, שבקידוש ידים ורגלים של יום הכיפורים נאמר (ויקרא טז, כד) 'ורחץ את בשרו במים במקום קדוש' (רש"י; רמב"ם עבודת יום הכיפורים ג, א) - ואין ללמוד זאת מהקידוש בכל השנה שצריך להיות מהכיר שהוא במקום קדוש, לפי ששני הקידושים חלוקים ביסוד דינם בכמה עניינים (חי' מין ר"ז הלוי). ויש מפרשים, שחובת הקידוש ביום הכיפורים במקום קדוש, נלמדת מהקידוש של כל השנה שהוא במקום קדוש (ראה תוס' ישנים לעיל לא, ב ד"ה פושט; רבינו אליקים; קרית ספר עבודת יום הכיפורים ב), שלדעתם שני הקידושים אינם חלוקים ביסוד דינם (מין ר"ז הלוי) [וכן מוכרח דעת רבי אלעזר ברבי שמעון לעיל (ע"א), הלומד את עיקר דין קידוש של יום זה מקידוש של כל יום (בד קודש מועדים ב עמ' קיח)].

הָא דְרַבִּי מִסְקָא מְדַרְבֵּי מֵאִיר וּמִסְקָא מְדַרְבְּנָן, שרלבי שני הקידושים כשהוא ערום, ולרבי מאיר הקידוש הראשון כשהוא ערום, והשני כשהוא לבוש, ולרבנן שני הקידושים כשהוא לבוש (רש"י וריטב"א). אכן, במחלוקת רבי מאיר ורבנן בגדר הקידוש שקודם הטבילה האם הוא משום הפטישה או משום הלבישה [ראה לעיל (לא, ב)], סובר רבי כדעת אחד מהם (ריטב"א).

הַכֹּל מוֹדֵין בְּקִדּוּשׁ שְׁנֵי - בכל קידוש וקידוש שלאחר הטבילה [כמבואר בגמ' להלן 'דהו"ל חמיס קידושין], שלמרות שהקידושים של יום זה חלוקים ביסוד דינם מהקידוש של כל השנה [ראה לעיל (ד"ה מה)], מכל מקום הפסוק 'בגשתם' האמור בקידוש של כל השנה, מלמד שצורת הקידוש היא כשהוא לבוש, ובצורת הקידוש אין חילוק בין הקידושים (ראה שיעורי הגר"מ פיינשטיין).

יָצָא זֶה שְׂמֹחֶסֶר לְבִישָׁה וְגִישָׁה. והוא הדין שאם פשט בגדיו לאחר הקידוש, התבטל הקידוש, שכלפי העבודה שלאחר מכן הרי הוא 'מחוסר לבישה וגישה' (בית הלוי א, ה). ויש שפירשו, שדוקא בשעת מעשה הקידוש צריך להיות לבוש בבגדים, אך אם יפשוט את בגדיו לאחר הקידוש, לא צריך לקדש שוב (משיעורי הגר"ד סולוביצ'ק זבחים יט, ב, וכן משמע בשיעורי הגר"מ פיינשטיין הנ"ל).